

TEMA 1-A. LES ORGANITZACIONS INTERNACIONALS

1. EL PROCÉS DE CREACIÓ DE LA UNIÓ EUROPEA

Després de la Segona Guerra Mundial Europa va quedar destruïda i arruïnada, per la qual cosa Estats Units va haver de crear un pla d'ajuda econòmica (el pla Marshall) per a alçar l'economia europea. Els polítics del vell continent es van adonar llavors que, mentre Estats Units era cada vegada més poderós, Europa s'anava afeblint, a causa de les guerres i al fet que estava dividida en molts països que no cooperaven entre si. Cada estat tenia la seua pròpia moneda, els seus controls fronterers i les seues duanes, que dificultaven el comerç i el tràfic de persones per tot el continent, amb els inconvenients que açò produïa a les empreses.

Per a reduir aquests inconvenients, es va crear en 1951 la **CECA** (Comunitat Europea del Carbó i de l'Acer), formada per Alemanya Occidental, França, Itàlia, Bèlgica, Holanda i Luxemburg. La CECA era una associació de països per a poder comprar i vendre lliurement acer i carbó, sense haver de pagar aranzels (impostos en les duanes) en passar d'un país a un altre. Aquesta organització va ser un èxit, en facilitar el pas de mercaderies i augmentar el comerç i la riquesa, per la qual cosa els estats membres van decidir ampliar-ho a totes les mercaderies. En 1957 es va signar el Tractat de Roma, entre els mateixos països que formaven la CECA, pel qual es creava la **CEE** (Comunitat Econòmica Europea). D'aquesta manera s'eliminaven les duanes internes entre els països membres, al mateix temps que es planejaven polítiques comunes en agricultura, indústria, ocupació o educació, a fi que no fóra cadascun pel seu compte, ja que llavors no es podria competir amb Estats Units.

El primer objectiu de la CEE va ser augmentar la producció agrícola, la qual cosa es va aconseguir mitjançant la **PAC** (política agrària comuna), donant subvencions als agricultors. A més, el lliure comerç entre els països membres (sense pagar aranzels) va permetre augmentar el comerç i modernitzar les empreses, en haver-hi més competència, creant més riquesa i ocupació. Per això nous països van sol·licitar la seua entrada en la CEE i en 1973 es va produir la **primera ampliació**, amb l'ingrés de Regne Unit, Irlanda i Dinamarca. Durant els anys següents es va anar avançant en el procés de construcció europea, celebrant-se en 1979 les primeres eleccions al parlament europeu. A més, nous estats van entrar en la CEE: Grècia (1981), Espanya i Portugal (1986). Aquests països estaven menys desenvolupats que els altres països membres, per la qual cosa van rebre una sèrie d'ajudes econòmiques, per a facilitar-los la modernització de la seua economia.

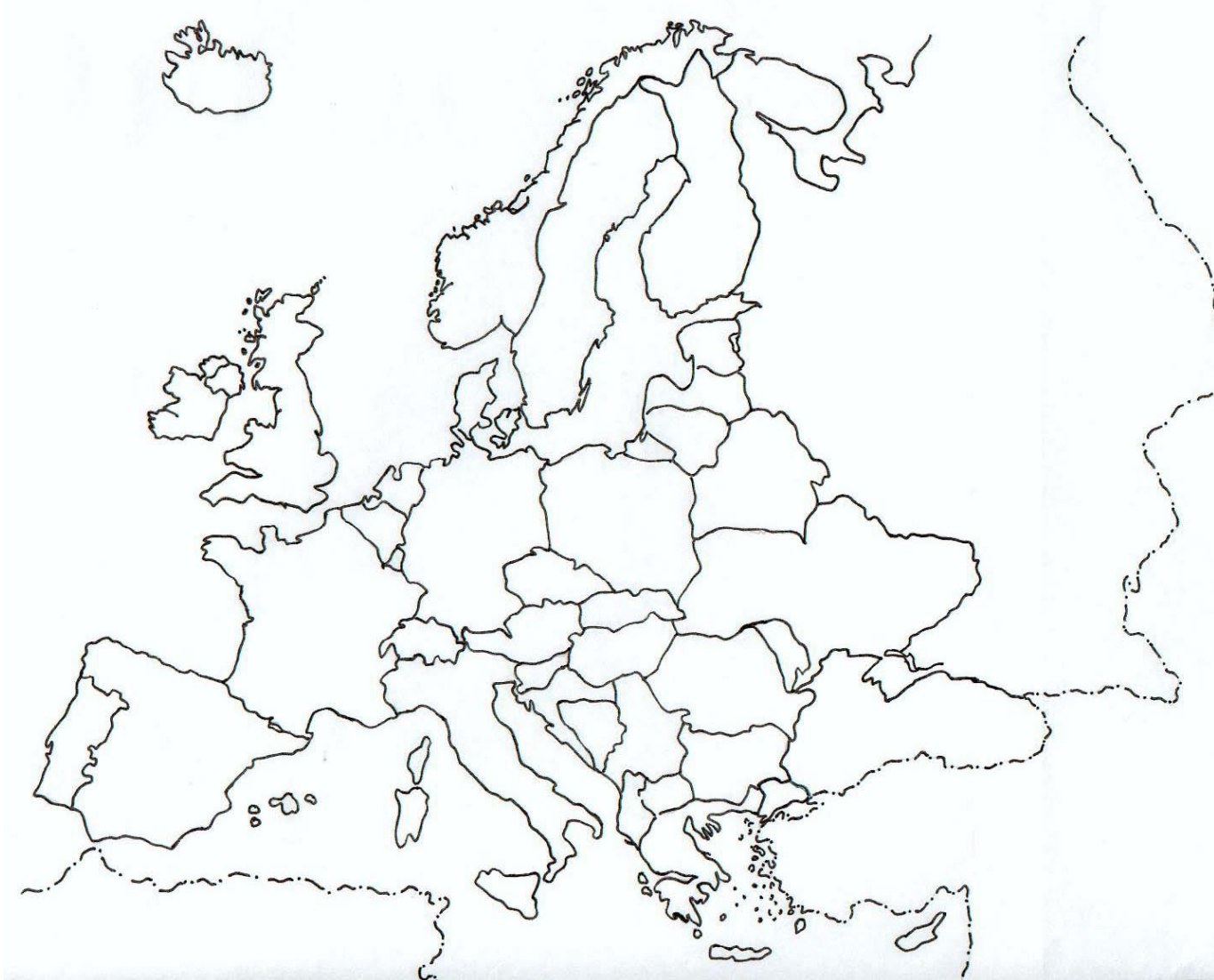
D'altra banda, en 1985 es va signar el **tractat de Schengen**, pel qual s'establia la lliure circulació de persones, sense controls fronterers, encara que no va entrar en vigor fins a deu anys després. Encara més important va ser el tractat de Maastricht, signat en 1992. Amb aquest acord la Comunitat Europea va passar a anomenar-se Unió Europea i es va decidir que Europa tindria una moneda comuna, una política exterior comuna i igualtat de drets per a tots els ciutadans europeus, estigueren en el país que estigueren. Diversos anys després, en 1995, la Unió Europea va ser ampliada de nou, en entrar en ella Àustria, Suècia i Finlàndia.

L'any 2002 van començar a circular els bitllets i monedes d'euro, la **moneda comuna** que va substituir a les de cada país en 12 dels 15 estats de la unió, facilitant així el comerç, el turisme i el desenvolupament econòmic. Poc després es va acordar establir una Constitució per a tota Europa, però França i Holanda la van rebutjar i no va arribar a entrar en vigor. Malgrat açò la Unió Europea no ha deixat de créixer. En el 2004 **van entrar deu nous països**, la majoria d'ells d'Europa de l'Est: Estònia, Letònia, Lituània, Polònia, República Txeca, Eslovàquia, Hongria, Eslovènia, Malta i Xipre. Tres anys després van ingressar Romania i Bulgària i en 2013 Croàcia, mentre més països anaven adoptant la moneda única. A més, Turquia, Bòsnia, Sèrbia, Macedònia i Albània han sol·licitat també entrar en la Unió Europea. D'aquesta manera s'ha creat un mercat comú de 500 milions de persones, amb una moneda única i lleis comunes per a tota Europa, però encara existeixen alguns problemes perquè la Unió Europea siga un país.

El principal d'ells és la resistència dels estats membres a cedir més poder a la unió, sobretot el Regne Unit, que en 2016 va celebrar un referèndum per a decidir si continuava o no en l'organització.

EXERCICIS

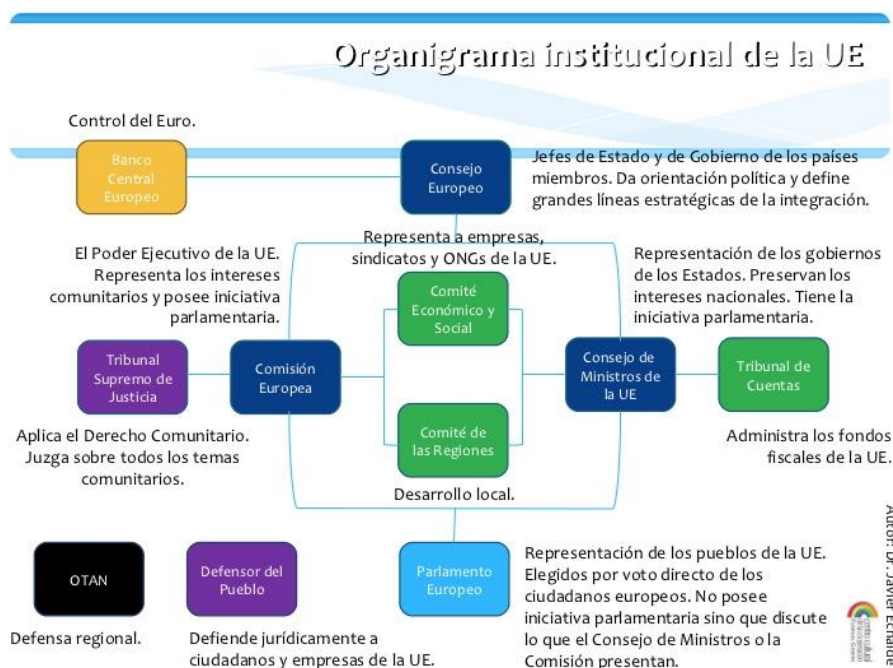
1. A quins problemes es va enfrontar Europa després de la Segona Guerra Mundial? Què van fer els estats europeus davant aquesta situació?
2. Quins països van fundar la CEE? Amb quin tractat? En quin any?
3. Assenyala en aquest mapa els països de la Unió Europea (posant el nom de cadascun) i acoloreix-los segons la data d'ingrés. Indica a quin any correspon cada color.

4. Què es va decidir en el tractat de Schengen?
5. Per què és tan important el tractat de Maastricht?
6. Quin és el principal problema al que s'enfronta la Unió Europea? Posa exemples.

2. LES INSTITUCIONS DE LA UNIÓ EUROPEA

La Unió Europea té competències exclusives sobre política duanera, comerç exterior i moneda (en els països que han adoptat l'euro), la qual cosa significa que cap país membre pot prendre decisions sobre aquestes matèries. A més d'això, també pren decisions en el camp de l'agricultura, pesca, indústria, medi ambient, transport, energia i seguretat, que són d'obligat compliment per als estats membres. D'altra banda, disposa d'una sèrie d'ingressos, procedents de les aportacions dels països membres, de l'IVA i de les tarifes aranzelàries comunes, amb els quals finança les seues polítiques, donant subvencions a l'agricultura, a la indústria o a les regions més pobres. Les decisions de la Unió Europea les prenen les següents institucions.

El Consell Europeu: està format pels caps d'estat (reis i presidents de república) i de govern (primers ministres, presidents del govern) dels països membres. El Consell Europeu es reuneix almenys una vegada cada sis mesos i pren les decisions més importants, com a admissió de nous països, elecció del nou president de la Comissió i signatura de tractats. Hi ha un president del Consell Europeu que s'encarrega d'organitzar i dirigir aquestes reunions, que tenen lloc a Brussel·les.

CONSELL EUROPEU

La Comissió Europea: està formada per un president (triat pel Consell Europeu i ratificat pel parlament) i 28 comissaris (un per cada país membre). La Comissió Europea és el més semblat a un govern, ja que cada comissari s'encarrega d'un àrea i elabora propostes per a després enviar-les al Parlament i al Consell de Ministres. Si s'aproven s'encarreguen de portar-les a la pràctica. També elabora el pressupost de la Unió Europea, que després passa al Parlament i al Consell de Ministres per a la seua aprovació. La seu de la Comissió està a Brussel·les.

El Consell de Ministres: també anomenat Consell de la Unió Europea, està format per un ministre de cada país, que es reuneixen per a prendre decisions sobre les àrees de la seua competència. És a dir, quan es reuneixen els ministres d'interior per a tractar assumptes de lluita antiterrorista o els de educació, per a coordinar la convalidació de carreres universitàries és quan parlem de Consell de Ministres. Aquesta institució, que es reuneix a Brussel·les, debat les propostes de la Comissió i s'encarrega d'aprovar-les o de rebutjar-les, juntament amb el Parlament Europeu. Per a aprovar una decisió han de votar a favor el 55% dels estats membres, que al seu torn representen el 65 % de la població.

EL CONSELL DE MINISTRES

EL PARLAMENT EUROPEU

El Parlament Europeu: és triat cada 5 anys per tots els ciutadans europeus, comptant amb 751 diputats, que s'organitzen en grups polítics. Els més importants són el Grup Popular (centre-dreta) i el Grup Socialista (centre-esquerra). El Parlament debat les propostes de la Comissió i s'encarrega d'aprovar-les o de rebutjar-les, al costat del Consell de Ministres. També té com a funció aprovar el pressupost cada any, controlar el treball de la Comissió, ratificar al president de la Comissió (triat pel Consell Europeu) i fins i tot cessar-ho mitjançant una moció de censura, si no està content amb la seua gestió. El Parlament Europeu sol reunir-se a Estrasburg (França), però a voltes també ho fa a Brussel·les.

El Tribunal de Justícia: està format per un jutge de cada país membre i es renova cada cinc anys. S'encarrega de controlar que es complisquen les lleis comunitàries, per la qual cosa els governs i els particulars poden recórrer a ell quan estimen que un govern o empresa està infringint alguna norma comunitària. El Tribunal de Justícia té la seua seu a Luxemburg.

Altres institucions: són el Banc Central Europeu (que s'encarrega de dirigir la política monetària dels països que han adoptat l'euro), el Tribunal de Comptes Europeu (controla els comptes de la Comissió, per a evitar frau i malbaratament), el Comitè de les Regions (organisme consultiu sobre les diferents regions), el Comitè Econòmic i Social Europeu (òrgan consultiu sobre aspectes laborals i econòmics) i el Defensor del Poble Europeu (els ciutadans poden recórrer a ell quan creuen que es vulneren els seus drets).

EXERCICIS

1. Sobre quines àrees té competència exclusiva la Unió Europea? Sobre quins altres temes pot prendre decisions, juntament amb els estats membres?
2. Qui forma el Consell Europeu? Quines decisions pren?
3. Qui elabora les lleis en la Unió Europea? Qui s'encarrega d'aprovar-les o de rebutjar-les?
4. Quines funcions té el parlament europeu? Quina creus que és la més important? Per què?
5. Quin organisme controla que es complisquen les lleis comunitàries? Qui controla els comptes de la Comissió? Qui dirigeix la política monetària?
6. Quina institució europea creus que té més poder? Explica per què

3. ELS PROBLEMES DE LA UNIÓ EUROPEA

El principal problema de la Unió Europea és l'**agricultura** i la **ramaderia**, ja que a ella es destina el 40 % del pressupost comunitari. Europa produeix grans excedents d'aliments, que a més no són competitius amb els productes agraris que vénen d'altres països més pobres. Per això la PAC (política agrària comuna) destina grans quantitats de diners a subvencionar als agricultors i ramaders, perquè puguin tindre un nivell de vida digne, ja que si no molts d'ells es veurien obligats a tancar les seues explotacions. D'altra banda, per a reduir els excedents es donen ajudes independentment de la producció i se subvenciona als agricultors si planten arbres en les zones que es deixen sense conrear. També s'ajuda a modernitzar les instal·lacions per a poder competir amb els productes que vénen de països menys desenvolupats i així anar reduint progressivament les subvencions de la PAC. Per a cobrar estes ajudes els agricultors i ramaders han de respectar unes normes mediambientals, sanitàries i de benestar animal, que marca la Unió Europea.

Un altre sector en crisi és el de la **pesca**, a causa de l'esgotament dels caladors (llocs on

es pesca), a causa de la pesca excessiva. La Unió Europea imposa quotes pesqueres als països membres, dient-los quant poden pescar, on poden fer-ho i de quines espècies de peixos, per a no esgotar els fons marins i repartir de forma justa els recursos pesquers entre ells. A més, impulsa projectes de modernització de la flota pesquera i de formació dels pescadors.

Quant a la **indústria**, hi ha sectors que també estan en crisis, com la construcció naval, el tèxtil o la indústria siderúrgica, a causa de la competència de països asiàtics, com Xina, l'Índia o Corea del Sud, que produeixen amb menors costos. Açò ha fet que gran part de les drassanes, indústries tèxtils i alts forns europeus (on es fabrica acer) hagen hagut de tancar, ja que l'OMC (Organització Mundial del Comerç) obliga a la Unió Europea a anar reduint les seues subvencions a aquests sectors, per a facilitar la competència. Per a sobreviure aquestes indústries han hagut de millorar el disseny o invertir més en I D per a produir articles de major qualitat, a fi que la gent estiga disposada a comprar-los, encara que siguen més cars que els asiàtics.

D'altra banda, dins de la Unió Europea hi ha **grans desigualtats**, ja que hi ha regions molt més riques que unes altres. Mentre que a Suècia la renda per càpita és de 57.000 dòlars anuals, a Romania només es guanyen 8.000. Davant aquesta situació s'ha creat el FEDER (Fons Europeu de Desenvolupament regional), per a ajudar a les regions més pobres a desenvolupar-se econòmicament. També existeixen els fons de cohesió, que es lliuren als països més pobres perquè es posen al nivell dels altres. Amb aquestes ajudes es construeixen carreteres, línies de ferrocarril i depuradores d'aigües residuals, s'amplien ports i aeroports, s'ajuda a la indústria a adoptar les noves tecnologies i es donen ajudes a la gent que vol crear empreses. Gràcies a les ajudes europees, països com Espanya, Grècia o Portugal han anat acostant-se en els últims anys al nivell de vida de la resta de la Unió Europea, superant a poc a poc el seu endarreriment econòmic. Un altre tipus d'ajuda són les del FSE (Fons Social Europeu), que es destinen a la creació d'ocupació. Amb aquests diners es facilita la creació d'empreses, es donen ajudes als empresaris que fan contractes fixos i es fan cursos de formació per a aturats, afavorint sobretot als grups socials que tenen més problemes per a trobar treball.

EXERCICIS

1. A què destina més diners la Unió Europea? Per què?
2. Quin polítiques duu a terme la Unió Europea en el camp de la pesca?
3. A quins problemes s'enfronta la indústria europea? Quins sectors són els més afectats?
4. Explica el significat de les següents sigles: PAC, FEDER i FSE.
5. Què fa la Unió Europea per a reduir les desigualtats econòmiques entre els estats membres? Creus que han tingut èxit aquestes mesures?
6. Per què creus que hi ha tants països que volen entrar en la Unió Europea? Què penses que guanyaran els països membres amb l'ingrés de nous socis?

4. L'ORGANITZACIÓ DE LES NACIONS UNIDES

Després de la Segona Guerra Mundial els països vencedors van decidir crear una organització encarregada de mantindre la pau en el món i de resoldre de manera pacífica les disputes entre els països. Per això en la **Conferència de Sant Francisco** (1945) es va crear l'Organització de les Nacions Unides (l'ONU). A més de vetlar per la pau mundial, l'ONU té com a objectiu preocupar-se pels drets humans i pel benestar de tots els habitants del planeta.

Les Nacions Unides tenen la seua seu central a Nova York i compten amb un **secretari general**, triat pels països membres cada cinc anys. Aquesta persona representa a l'organització, fa de mediador entre estats en conflicte i dirigeix les operacions de manteniment de la pau mundial. Compta amb milers de funcionaris que gestionen els fons de l'organització, redacten informes sobre els problemes del món i organitzen conferències per a donar-los a conèixer i tractar de solucionar-los.

Quasi tots els països del món estan representats en l'ONU, a la qual financen mitjançant aportacions anuals, en funció de la seua riquesa (paguen més els països més rics). A més, tots ells estan representats en l'**Assemblea General**, que es reuneix una vegada a l'any. L'Assemblea General és la que tria al secretari general, així com als membres no permanents del Consell de Seguretat. També aprova resolucions, en les quals dóna la seua opinió sobre els problemes del món, condemnant als països que violen la legalitat internacional. Per a aprovar una proposta ha de fer-se amb dos terços dels vots, tenint cada país un vot, independentment de la seua grandària. Com és un òrgan tan gran es divideix en set comissions, que es reuneixen més sovint, i que es dediquen cadascuna a un tema (qüestions econòmiques, culturals, jurídiques, administratives...).

ASSEMBLEA GENERAL DE L'ONU

CONSELL DE SEGURETAT DE L'ONU

Però l'òrgan més important és el **Consell de Seguretat**, ja que és el que s'encarrega d'aprovar sancions o d'autoritzar l'ús de la força contra els països que violen la legalitat internacional o els acords de Nacions Unides. En aquest consell hi ha 15 nacions, 5 de caràcter permanent i 10 no permanents, triades cada dos anys. Els membres permanents són Estats Units, Rússia, Xina, Gran Bretanya i França, tenint a més dret de veto, la qual cosa significa que no es pot aprovar una resolució que ells no desitgen. Així doncs, l'organisme més important de l'ONU

no té un funcionament democràtic, ja que un sol país pot impedir una decisió aprovada per tots els altres estats.

Un altre organisme de l'ONU és el **Tribunal Internacional de Justícia**, amb seu a l'Haia, i que es dedica a resoldre les disputes legals entre països membres, en qüestions de dret internacional. Està format per 15 magistrats triats per l'Assemblea General i pel Consell de Seguretat, amb un mandat de 9 anys.

D'altra banda, hi ha nombroses organitzacions que depenen de l'ONU i a les quals s'encomanen diferents funcions. Estes organitzacions tenen la seua seu en diferents ciutats d'Europa i Estats Units, sobretot en Ginebra (Suïssa), on es troben diverses d'elles. La **UNESCO** es preocupa per fomentar l'educació i la cultura, **UNICEF** atén els problemes de la infància, **ACNUR** s'encarrega dels refugiats, l'**OMS** dicta normes i recomanacions sobre salut, l'**OIT** sobre relacions laborals (entre treballadors i empresaris), mentre que la **FAO** intenta acabar amb la fam en el món. D'altra banda, el **Banc Mundial** i el **FMI** (Fons Monetari Internacional) donen préstecs als països amb problemes econòmics que segueixen les seues recomanacions. Com són els estats rics els que més vots tenen en el Banc Mundial i en el FMI, els utilitzen per a aconseguir que els països pobres facen el que ells volen, ja que si no, no els presten els diners.

EXERCICIS

1. Quan es va fundar l'ONU? En quina conferència? Per a què?
2. Quin és el càrrec més important dins de l'ONU? Què fa esta persona?
3. Indica qui realitza en l'ONU les següents tasques:
 - Triar al secretari general.
 - Fer de mediador entre països en conflicte.
 - Fomentar l'educació i la cultura.
 - Resoldre les disputes entre països membres.
 - Aprovar sancions contra els països que incompleixen la legalitat internacional.
4. Què crees que guanyen amb l'ONU els països més rics del planeta? I els més pobres?
5. Quin òrgan de l'ONU té més poder? Qui ho controla?
6. Explica a què es dediquen les següents organitzacions: ACNUR, OMS, UNICEF, FAO i FMI.

5. ALTRES ORGANITZACIONS INTERNACIONALS

Les organitzacions poden ser governamentals o no governamentals. Les primeres són aquelles en les quals estan representats els diferents països. Les més importants són les següents:

En primer lloc tenim a l'**OTAN** (Organització del Tractat de l'Atlàntic Nord), una organització militar que es va fundar en 1949 per a protegir a Europa Occidental de l'amenaça de la Unió Soviètica. Hui dia este perill ha desaparegut, però l'OTAN segueix existint, doncs Estats Units, que és el seu principal soci, la utilitza per a intervenir en guerres (Líbia, Afganistan) amb el suport dels seus aliats, sobretot quan aquestes intervencions no compten amb el suport de l'ONU. D'altra banda, és una aliança defensiva, en el qual els països membres (la majoria europeus) es comprometen a ajudar-se en cas de ser atacat algun d'ells. L'OTAN

realitza maniobres militars conjuntes i compta amb una divisió d'intel·ligència (espionatge) que proporciona informació als estats membres. L'organització està presidida per un secretari general amb seu a Brussel·les.

Altres organitzacions tenen un caràcter econòmic. Una d'elles és l'**OMC** (Organització Mundial del Comerç), que s'encarrega de regular el comerç internacional i de reduir les barreres internacionals al lliure comerç. Una altra és l'**OCDE** (Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic) que promou el desenvolupament econòmic mitjançant l'elaboració d'informes, en els quals aconsella sobre les polítiques a prendre, tant a nivell mundial com para cada país. També cal esmentar a l'**OPEP** (Organització de Països Exportadors de Petrol), que reuneix als principals exportadors de petroli i que tracta de limitar la producció perquè els preus es mantinguin alts.

A més d'aquestes, existeixen organitzacions governamentals amb finalitats polítiques, que agrupen normalment a països d'una part del planeta. Entre elles estan la **Lliga Àrab**, l'**Organització d'Estats Americans** i la **Unió Africana**. Són associacions d'estats que es reuneixen de tant en tant per a debatre els problemes que els afecten, però amb escàs poder, ja que rares vegades prenen decisions d'importància.

Al costat d'estes organitzacions, existeixen unes altres no governamentals (les ONGs), que són aquelles que no estan controlades per cap govern, encara que moltes reben subvencions estatals. Entre elles podem destacar el **COI** (Comitè Olímpic Internacional), amb seu a Lausana (Suïssa), que s'encarrega d'organitzar els jocs olímpics, de triar a les ciutats que fan de seus i de controlar el seu correcte desenvolupament. El COI aconsegueix suculents beneficis gràcies als patrocinadors i als drets televisius de les competicions olímpiques. A més, ha redactat una carta olímpica que indica com ha de ser el comportament dels esportistes, prohibint el dopatge i les actituds antideportives. Una altra organització esportiva és la **FIFA**, que des de la seua seu en Zúrich (Suïssa) regula el futbol mundial.

Però les ONGs més conegudes són les que es dediquen a temes humanitaris, com la **Creu Roja** (la Mitja Lluna Roja en els països musulmans). Compta amb ambulàncies, consultoris mèdics i establiments de primers auxilis, on presta la seua ajuda a la gent que ho necessita. A més d'açò, s'encarrega d'enviar ajuda a les zones afectades per catàstrofes com a terratrèmols, sismes submarins, guerres o huracans. També existeixen **Càritas** (que ajuda als pobres, encara que es troben a països rics), **Intermón-Oxfam** (que lluita contra la fam i té tendes de comerç just) i **Metges sense fronteres** (que ajuda a millorar l'atenció sanitària en els països pobres). Unes altres s'encarreguen de protegir el medi ambient (**Greenpeace**, **WWF**) o de defensar els drets humans (**Amnistia Internacional**, **Save the children**).

EXERCICIS

1. Quins tipus d'organitzacions internacionals hi ha? En què es diferencien?
2. Para què es va fundar l'OTAN? A què es dedica avui dia?
3. Uneix amb fletxes les següents organitzacions i les seues seus.

Parlament Europeu	Brussel·les
ONU	Estrasburg
OTAN	Ginebra
COI	Nova York
OMC	Lausana

4. A què es dedica l'OCDE?

5. Quina organització agrupa als principals països exportadors de petroli? A què es dedica?
6. Esmenta cinc organitzacions no governamentals i digues a què es dedica cadascuna.